Wydanie poranne.
Nr. 229. Piątek 4 września 1914. Rocznik XXIII.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f., 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h. z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru oddzielnego 8 h.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2314.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy: Pl. WW. Świętych 11.
Telefon Nr. 1354.
Konto czekowe Nr. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 20 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Przebieg dotychczasowych walk w Galicyi wschodniej i w Królestwie.

Walki austryacko-rosyjskie.

W Galicyi wschodniej.

Wiedeń, 4 września.

Dnia 27 sierpnia wojsko, wysłane celem wyparcia silnego, **przeważającego liczebnie** nieprzyjaciela, który wtargnął do kraju, zetknęło się z nim na linii Dunajów-Busk. Mimo powodzenia kolumn, które, idąc od Dunajowa, zajęły wzgórza na zachód do Pomorzan, części armii, maszerujące po obu stronach drogi złoczowskiej, **nie mogły się przebić wobec przeważającej liczby nieprzyjaciela**, a zwłaszcza jego silniejszej artyleryi.

Dnia 28 sierpnia Rosyanie dalej **atakowali** także części armii na wschód od Lwowa. Po południu nie można było zwlekać **z odwrotem poza Gniłą Lipę** i węższy obszar na północ i na wschód od Lwowa, zwłaszcza, że także skrzydło południowe było **zagrożone od strony Brzeżan**. Ruch **wsteczny** dokonał się w zupełnym porządku, a nieprzyjaciel, który widocznie poniósł **wielkie straty**, nie napierał silnie.

Dnia 29 sierpnia Rosyanie **ponowili ataki na całym froncie** i siły swe przesunęli z obszaru na północny wschód od Lwowa na południe. Nazajutrz ataki **ponowiły się** z większą **siłą**, zwłaszcza od Przemyślan i Firlejowa. Nieprzyjaciel mógł rzucać **coraz nowe siły**, wobec czego wojska nasze, po daremnych próbach odparcia ich przez ofenzywę nowych sił, zgromadzonych na zachód od Rohatyna, **musiały się cofnąć ku Lwowu i Mikołajowu.**

We wszystkich tych walkach mężne **nasze wojska**, głównie wskutek przewagi liczebnej nieprzyjaciela, oraz działania nowożytnej, ciężkiej artyleryi, poniosły **wielkie straty.**

Streszczając to, co powiedziano, można zaznaczyć, że **dotychczas stoczaliśmy walki z mniej więcej 40 dywizyami piechoty rosyjskiej i 11 dywizyami konnicy**, a przynajmniej **połowę tych sił nieprzyjacielskich odparliśmy, zadając im wielkie straty.**

W Królestwie Polskiem.

Bitwy, które na rosyjskim teatrze wojny wywiązały się wskutek naszej inicyatywy, jeszcze **nie wydały rozstrzygnięcia kampanii.**

Posuwając się na skrzydle zachodniem **głęboko w obszar nieprzyjacielski**, a w Galicyi wschodniej broniąc każdej piędzi ziemi przeciw liczniejszemu nieprzyjacielowi, wojska nasze wszędzie usprawiedliwiły dawną sławę swej waleczności i z otuchą patrzą **na poważne walki, które jeszcze mają nastąpić.**

Na wschód od armii generała **Dankla**, która po trzydniowych walkach **zwyciężyła pod Kraśnikiem**, armia generała **Auffenberga**, wysłana między Huczwę a Wieprz, rozpoczęła atak na siły nieprzyjacielskie, które z obszaru chełmskiego posunęły się na południe. Wywiązały się z tego walki **pod Zamościem i Komarowem.**

Dnia 28 sierpnia dało się odczuć działanie grupy pod wodzą **arcyksięcia Józefa Ferdynanda**, wysłanej przez Bełz i Uhnów. Ponieważ na drodze z Zamościa do Krasnostawu stały słabsze stosunkowo siły nieprzyjacielskie, można było dnia 29 z. m. znaczne części tej armii z obszaru pod Zamościem rzucić na wchód i posunąć ku Cześnikom. Wobec tego nieprzyjaciel, który wszędzie walczył z największą dzielnością i zaciętością, przedsięwziął **bardzo silne ataki** w kierunku Komarowa, z zamiarem przełamania tu naszej linii. Armia nasza stała na linii Przewodów-Gródek-Cześniki-Wielacza, przyczem Gródek i Cześniki tworzyły mniej więcej punkty, w których miało nastąpić przełamanie frontu. Po stronie rosyjskiej wmieszały się do walki **nowe** siły, sprowadzone z Kryłowa i Hrubieszowa.

Dnia następnego armia Auffenberga w dalszym ciągu starała się wykonać **oskrzydlenie**, nieprzyjaciel zaś w dalszym ciągu usiłował **przełamać naszą linię**, co wkońcu pociągnęło za sobą wygięcie się naszego frontu ku linii Łubanie-Tarnawatka. Tymczasem grupa arcyksięcia naogół zdołała się **posunąć naprzód** aż na drogę Telatyn-Rahanie.

Dnia 31 sierpnia wśród walk zaciętych **postąpiło naprzód oskrzydlenie nieprzyjaciela**, gdyż także z północy ku Komarowu front wygięto. Koło tej miejscowości Rosyanie, będący już w wielkiem niebezpieczeństwie, rozpoczęli **odwrót** na Kryłów i Hrubieszów i atakując na wszystkie strony, zwłaszcza grupę arcyksięcia, **zdołali ujść grożącemu oskrzydleniu.** Wkońcu w godzinach popołudniowych dnia 1 września było już rzeczą pewną, że armia Auffenberga, w której także wojska wiedeńskie i grupa prowadzona przez generała piechoty **Boroëvica** walczyły z nadzwyczajną zaciętością i brawurą, **zwyciężyła ostatecznie.**

Komarów i wzgórza na południe od Tyszowiec zajęto. Arcyksiążę dotarł aż do Starego Sioła. Wzięliśmy wielu do niewoli, oraz zabraliśmy mnóstwo materyału wojennego, w tem **200 dział** i wiele karabinów maszynowych.

Podczas tych walk armii Auffenberga, armia generała Dankla dnia 27 sierpnia stoczyła **drugą bitwę pod Niedrzwicą Dużą** i doprowadziła części naszych wojsk, które dotychczas były po stronie zachodniej Wisły, na drugą stronę tej rzeki. Cała ta grupa w dniach następnych ruchem okalającym **zbliżyła się aż do Lublina.**

Wynik tych walk.

Armie Dankla i Auffenberga dotychczas odstawiły **11.600 jeńców**, a około **7000 jeńców** jest jeszcze na razie zapowiedzianych.

W bitwie nad rzeką Huczwą zdobyto **200 dział**, wiele materyału wojennego, bardzo liczny tren, 4 automobile i kancelarye polowe XIX rosyjskiego korpusu **z ważnymi tajnymi aktami.**

Nieprzyjaciel jest w pełnym odwrocie. Nasza armia **ściga go całą siłą.**

Walki w Serbii i Czarnogórze.

Na bałkańskim teatrze wojny trzecia brygada górska, stojąca pod wodzą generała majora Pongracza, która już raz ze skutkiem przeprowadziła śmiały atak na Czarnogórców, dokonała przed kilku dniami ponownie ataku na Czarnogórców, stojących na wzgórzach granicznych koło Bielicy. **Wyparła liczebnie silniejszego nieprzyjaciela** po kilkudniowych atakach, zabierając mu przytem także **ciężkie działa** i tym czynem ulżyła obronie granicznej, napastowanej przez Czarnogórców.

Dnia 1 września rano gros floty francuskiej śródziemnomorskiej, złożone z 16 wielkich jednostek, zjawiło się przed wjazdem do Bocche di Cattaro i ostrzeliwało z dział najcięższego kalibru Punta d'Ostro. Skutek był **śmiechu godny.** Trzej artylerzyści forteczni zostali lekko ranni, a jedna willa w pobliżu fortu została zniszczona. Po tej kanonadzie okręty nieprzyjacielskie **odpłynęły.**

Podpisano: Zastępca szefa sztabu generalnego, *von Hoeffer*, gen.-maj.

Prasa rosyjska o dotychczasowych walkach.

Petersburg (przez Kopenhagę) 4 września.

„Nowoje Wremia“ pisze: Nikt w Rosyi nie oczekiwał zwycięskiej przechadzki do Wiednia i Berlina, albowiem wiedzieliśmy, że „burzyciele pokoju światowego“ postawili wszystko na jedną kartę i **wojna prowadzoną będzie bez miłosierdzia.** Obecnie **nieprzyjaciel pokonał kilka korpusów naszej armii.** Jesteśmy przekonani, że odwaga nasza nie zmalała i że z ufnością trzeba czekać na przyszłość.

„Rjecz“ pisze: Rosya musi zważyć, że w tej wojnie idą **naprzemian zwycięstwa i klęski.** Dziennik pochwala otwartość sztabu generalnego, który nic nie zataja przed narodem.

Za klęskę — order.

Petersburg, 4 września.

Przez Berlin donosi petersburska agencya telegraficzna: Car nadał generałowi Rennenkamfowi za waleczność order św. Włodzimierza z mieczami. (Rennenkampf dowodził armią, którą Niemcy tak silnie pobili w Prusach wschodnich).

Wydanie poranne i wieczorne razem 8 hal.

Walki niemiecko-francusko-angielskie.

Paryż (przez Rzym) 4 września.

Komunikat **urzędowy** dnia 1 bm. donosi, że niemiecki korpus kawaleryi, który dotarł do Compiegne, stoczył bitwę z wojskiem angielskiem. **Anglicy zdobyli 20 dział.** Inny korpus kawaleryi niemieckiej dotarł do linii Soissons-Anizy-Le Chateau. W okolicy między Rethel a Mozą Niemcy zachowali się **bezczynnie.** W Lotaryngii w dalszym ciągu **posuwamy się naprzód** na prawym brzegu Sanon. Przed Belfortem Niemcy zdaje się pozostawili tylko **nieliczne wojska.** Z Lille, Douai, Arras, Bethune i Lens nie zgłoszono nieprzyjaciela. Oddziały kilku korpusów armii niemieckiej maszerują przez Belgię, aby **powrócić do Niemiec.**

Niemcy w Belgii.

„Zeppelin" nad Antwerpią.

Londyn (przez Berlin) 4 września.

Biuro Reutera donosi z Antwerpii pod datą 2 b. m.:

Balon „Zeppelina", który wczoraj przed godziną 4 rano przeleciał nad Antwerpią i był dość silnie ostrzeliwany, mimo tego zdołał rzucić **kilkanaście bomb.** 10 domów odniosło ciężkie uszkodzenia. Pięć bomb padło na błonia.

Dzienniki opisują **panikę,** jaka panuje w Antwerpii z powodu powtarzającego się bombardowania przez balon „Zeppelina".

Bombardowanie Mecheln.

Berlin, 4 września.

„Lokal Anzeiger" donosi z Kopenhagi: Wczorajsze bombardowanie Mecheln wyrządziło **wielkie szkody. Król Albert, który znajdował się wśród wojsk, został lekko ranny odłamkiem granatu w rękę.** Granat wybuchł w bezpośredniem pobliżu króla. Tylne koła automobilu królewskiego wybuch zniszczył.

Przeniesienie się rządu francuskiego do Bordeaux.

Paryż, 4 września.

Prezydent rzeczypospolitej i rząd opuścili w nocy ze środy na czwartek Paryż i udali się do Bordeaux.

Groźba zatargu grecko-tureckiego.

Konstantynopol, 4 września.

Wedle informacyj z **autentycznego** źródła tureckiego, rokowania turecko-greckie w sprawie wysp prowadzone są w Bukareszcie w dalszym ciągu. W pewnych punktach **nie** osiągnięto porozumienia. Ponieważ rokowania potrwają czas dłuższy, Taalat bej powrócił do Konstantynopola i upoważnił posła tureckiego w Bukareszcie do dalszych rokowań. W razie, gdyby rokowania się nie udały, **Grecya pozostanie odosobnioną,** a następstwa, których nie chciała pokojowo przyznać, będą osiągnięte **środkami przymusowymi** w jeszcze większych rozmiarach.

Turcya przygotowuje napad na Egipt?

Frankfurt, 4 września.

„Frankfurter Ztg" donosi z Rzymu: Z Egiptu nadeszły wiadomości, że Anglia zmobilizowała flotę małych krążowników i łodzi torpedowych na wybrzeżu Syryi i Palestyny, ponieważ rozeszły się pogłoski, że Turcya gromadzi wojska w Syryi, które **mają wpaść do Egiptu.**

Atak Japończyków.

Paryż, 4 września.

„Temps" donosi przez Nowy Jork z Pekinu: Japończycy **zajęli małą wyspę** Taszian, leżącą poza zatoką Kiauczau.

Kronika wojenna.

Praga. Dzienniki zarówno niemieckie jak czeskie z radością i zadośćuczynieniem omawiają **zwycięstwo armii Dankla i Auffenberga.** Fakt, że wróg został na linii Zamość-Tyszowce w zupełności pobity i zmuszony **do odwrotu,** uważają za **decydujący moment dla tej olbrzymiej bitwy** i najpewniejszą gwarancyę zwycięstwa.

Konstantynopol. Ambasador austryacki Pallavicini był wczoraj popołudniu, na posłuchaniu u sułtana.

Wiedeń. Dzisiejszy dzień kasowy na giełdzie przeszedł zupełnie **gładko.** Nie było żadnej niewypłacalności.

Paryż. Giełda tutejsza została z dniem dzisiejszym **zamknięta.**

Londyn. (Droga na Berlin). Donoszą tu, że pewien mały parowiec natknął się na minę podmorską i **zatonął.** Z załogi wynoszącej 11 ludzi zatonęło 6, resztę uratowano. Był to ten sam parowiec, który niedawno uratował załogę parowca duńskiego, który w tem samem miejscu natknął się na minę i zatonął.

Zaniechanie walki z socyalną demokracyą w Niemczech.

Berlin. Osławiony, ogromnie intensywnie „pracujący" „Związek dla zwalczania socyalnej demokracyi" ogłasza w dziennikach, że na czas wojny **przerywa swą działalność.** Wspaniałe, solidarne wystąpienie całego narodu niemieckiego — powiada zarząd — pozwala żywić nadzieję, że może i w przyszłości, po wojnie nie wypadnie socyalną demokracyę zwalczać, zaś ewentualne spory gospodarcze mogą być załatwiane na gruncie narodowym.

Manifest francuskich socyalistów.

Paryż. Francuska partya socyalistyczna wydała manifest, w którym oświadcza, że partya nie wahała się udzielić tow. Guesde'owi i Sembatowi zezwolenia na wstąpienie do ministerstwa, gdyż **przyszłość narodu i życie Francyi są zagrożone.**

Wobec tej klęski, jaka zagraża jednemu z najbardziej kwitnących krajów francuskich, musi być cały naród gotów bronić ziemi i wolności.

W Albanii.

Rzym. Agencya Stefaniego donosi z Valony pod datą 2 b. m.: Na pałacu rządowym powiewa chorągiew czerwono-czarna, zaś na koszarach żandarmeryi gdzie znajduje się komenda powstańców, flaga **turecka.** Przywódcy powstańców dali konsulom zapewnienie co do strzeżenia porządku publicznego. Kolonia europejska jest spokojną o siebie.

Rzym. Agencya Stefaniego donosi z Durazza: Ks. Wied dzisiaj rano o godzinie 8 wyjechał **do Wenecyi** na pokładzie okrętu wojennego „Misurata".

KRONIKA.

Piątek 4 września.

Nowiny krakowskie.

Następny numer „Naprzodu" wyjdzie **dziś o godz. 6 wieczór.**

Tow. techniczne odbędzie walne zgromadzenie dziś (w piątek) o godz. 6 wieczór w lokalu przy ul. Straszewskiego 23 z porządkiem dziennym: Sprawa legionów polskich. W razie braku kompletu drugie walne zgromadzenie odbędzie się o godz. 6·30 bez względu na komplet. Horoszkiewicz, prezes, Inż. Żaczek, sekretarz.

Z teatru miejskiego komunikują nam: W sobotę i w niedzielę daną będzie poraz pierwszy arcywesoła komedya w 4 aktach p. t. „Ułani ks. Józefa" ze śpiewami i tańcami L. Mazura. Nowe kostyumy i muzyka ilustrująca piosenki z czasów księstwa warszawskiego przyczynią się niewątpliwie do podniesienia nastroju danej epoki. W niedzielę po południu „Kościuszko pod Racławicami" W. Lasotty.

Szczepienie ospy. Z powodu zajęcia na inne cele lokalu przy ul. Podzamcze 30 szczepienie ochronne od ospy będzie odbywało się w miejskim urzędzie zdrowia przy ul. Poselskiej 10 w każdy wtorek i czwartek o godzinie 4 po południu przez miesiąc wrzesień. Szczepienia dokonają następujący lekarze okręgowi: 1) dr S. Gólski dnia 15 bm., 2) dr B. Komorowski dnia 4 i 24 bm., 3) dr T. Kon dnia 22 bm., 4) dr S. Zamorski dnia 17 bm., 5) dr A. Zopoth dnia 10 i 29 bm.

Repertuar teatru miejskiego.

Piątek: „Szpieg prowokator".

Spudłowana obrona „wybitnej jednostki".

„Wybitna jednostka", z rewerencyą tytułowana: b. prezesem Koła polskiego w Dumie, p. Roman Dmowski, znalazł wybitnego obrońcę na bruku krakowskim w... „Kuryerku ilustrowanym".

„Kuryerek illustrowany", opierając się na świadectwie aż... „Gazety toruńskiej" twierdzi, z całą stanowczością, iż p. Roman Dmowski nie może się zajmować żadną propagandą moskalofilską w Warszawie, o co go prasa tutejsza oskarża, ani nie mógł mieć wywiadu w Petersburgu ze współpracownikiem „Birżewyja Wiedomości" — ponieważ przebywa w Londynie.

A więc „Birżewyja Wiedomosti" sfałszowały co do litery wywiad z nim.

Ale czy i panowie Jaroński oraz Władysław Grabski sfałszowali też figurujący w pobliżu ich podpisów — podpis b. prezesa Koła na znanym adresie hołdowniczym?...

Co jednak najzabawniejsze, to fakt, że podczas gdy krakowski „Kuryerek" prawie że widzi p. Dmowskiego w Londynie, organ tegoż „Gazeta poranna — Dwa grosze" w numerze z 18 sierpnia podaje, że był on drogą okólną przez Szwecyę, Finlandyę i t. d. zmuszony **wracać z Niemiec do ojczyzny".**

„Dwugroszówki" nie stawiamy naogół wyżej od „Kuryerka", ale jako brukowe pisemko warszawskie — w tym wypadku jest ona kompetentniejszą do informowania o danej „wybitnej jednostce" niż „Kuryerek".

NADESŁANE.

Wydawca: **Ignacy Daszyński.** — Redaktor odpowiedzialny: **Franciszek Kubanek.** **Drukarnia Ludowa, Kraków,** Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).